Anul III. Nr. 6

Mai 1953

ÎNDREPTAR

FOAIE PENTRU GÂND ȘI FAPTĂ CREȘTINEASCĂ

Ad me currendum est in omni judicio (De Imitatione Christi. Lib. III. Cap. 46)

G. RACOVEANU:

Despre trecerea la catolicism

A venit cândva la mine, aci unde mă aflu, un ortodox cu barbă albă: dorea, pasă-mi-te, să aibă cu mine un schimb de gânduri; între altele, mai ales în chestiunea trecerii Românilor ortodocși la catolicism. El ar fi vrut ca trecerea aceasta să nu fie așa, de-odată; și să nu se facă fără anumite garanții cu privire la libertatea și la tradițiile noastre strămoșești . . .

Îmi aduc aminte cât de surprins a rămas când l-am întrerupt, mărturisindu-i că eu nu sunt câștigat pentru ideea trecerii ortodocșilor la catolicism. Fără îndoială, va fi cugetat în inima sa că . . . l-am ghicit; și că deaceea îi răspund tot vicleneşte. Evident, s'a înșelat. Căci eu i-am vorbit foarte deschis.

În foaia aceasta a noastă s'au desbătut, cu obiectivitate și cu știință de carte, probleme teologice, precum: evanghelie și creștinism, unitatea adevărului creștin și diversitatea trăirii lui de către oameni; ortodoxie, eterodoxie, eresie; unitate, catolicitate, apostolicitate, romanitate; conciliaritate, ecumenicitate ș. a. Cei care au putut urmări atent scrisul nostru vreme de aproape 3 ani de zile, știu că în clipa în care o comunitate creștină se desprinde din orbita pe care i-au hotărît-o conciliile ecumenice, ea se află în primejdie de moarte. Că, deci, a rămâne în adevărul acestor concilii - sau a rămâne în ecumenicitate - este o condiție fără de care o comunitate nu poate fi socotită creștină. A rămâne însă în ecumenicitate înseamnează a rămâne în catolicitate. Sfântul Părinte (răsăritean) Ciril al Ierusalimului (secol. IV), catehizând pe proștii pământului lui Dumnezeu din toate timpurile, spune despre catolicitatea Bisericii lui Hristos aceste cuvinte:

„Se chiamă catolică pentru faptul că există pe toată fața pământului, dela o margină la alta; pentru faptul că învață universal și fără greș toate adevărurile care trebue aduse la cunoștința oamenilor" (Cateh. XVIII, Migne, P. G., XXXIII, 1044). Despre sobornicitate nu învață nimic. Nici Sfântul Ciril, nici ceilalți sfinți Părinți. Căci în vremea celor Șapte concilii ecumenice nu sobornăia nimeni în Biserica lui Hristos!

Catolici în sensul conciliilor ecumenice sunt, prinurmare, Românii dintru început. Nu atât pentru cuvântul că au primit creștinismul aproape exclusiv prin misionari latini. Ci mai ales pentrucă se mărturisesc, întotdeauna, a fi următorii fideli ai învățăturii sfinților Părinți, învățătură sigilată de cele Șapte concilii ecumenice. Aceste concilii - în treacăt fie zis - vorbesc și despre întâietatea în cinste a episcopului Romei. Cei care vor să spună că „Ortodoxia" este Biserică fără amestecare și asemănare cu Biserica romană și se mărturisesc totuși a sta pe temeiul adevărului celor Șapte concilii ecumenice, nu știu ce spun.

Nevoia de a-și consolida, prin diversiuni, poziții greu de consolidat a determinat anumite fețe bisericești să organizeze printre Românii din exil o violentă campanie anticatolică, subt pretextul primejduirii„ credinței strămoșești". Este adevărat că toată campania e dusă cu grăiu teologic nearticulat. Până astăzi nu s'a ivit niciun teolog în arenă; nici cu viziera ridicată, nici altfel. Cineva, care scrie la foaia episcopiei din America de Nord - când fără nume, când subt pseudo-nume - încearcă să construiască opoziția ortodoxie-catolicism slujindu-se de pilda „Damascului": vrea adecă să spună că între adevărul bisericii Romane și adevărul bisericii românești ortodoxe ar fi exact aceeași deosebire ca între creștinism și iudaism . . . uitând că dacă într'adevăr aceasta ar fi deosebirea, atunci noi, Românii ortodocși, ne-am afla în afara corăbiei mântuirii, de care vorbește sfântul Ciprian (Migne, P. L., III, 1169).

La rândul-le, ceilalți „apărători ai ortodoxiei românești" - pruncii și cei ce sug - prin „trecerea la catolicism" înțeleg, probabil, italienizarea, nemțirea ori franțuzirea noastră. Căci până acuma, în afară de recunoscătoarea strigare „Întru mulți ani, Stăpâne!", n'au izbutit să exprime, ce ar vrea să spună: ei sunt, se pare, împotriva bisericii Romane . . . și cu Conciliile ecumenice; adecă cu Sfinții împotriva Părinților! . . .

Când îi mărturiseam eu ortodoxului cu barbă albă că nu sunt pentru „trecerea la catolicism", o făceam pentru două serioase temeiuri:

Întâi, pentrucă îmi dau foarte bine seama de ce se poate și de ce nu se poate. Închipuiți-vă ce s'ar întâmpla când vreun împărat al Românilor, vreun președinte, ori vreun mareșal ar încerca să-i treacă pe pravoslavnicii români ca în vremile începutului la ritul latin! Mai

continuare în pag. 3

PARABOLA DOMNULUI FOSTER DULLES

de N. I. HERESCU

Simbolismul mărului revine deseori în miturile pe care omul și le-a plăsmuit, dintru început, ca să dea aspirațiilor lui către înțelepciune o formă mai ispititoare.

Întâiul mare război „mondial" dintre două blocuri, înregistrat de amintirea oamenilor în istoria romanțată a epopeii — războiul troian — s'a iscat dela un măr: dela mărul pe care Paris, ficiorul lui Priam, regele Troiei, avea să-l dea ca premiu „celei mai frumoase" . . . . Și cum cele trei rivale la întâiul concurs de frumusețe erau tustrele zeițe: Athena, zeița înțelepciunii, Hera, zeița căsniciei, și Afrodita, zeița iubirii, rezultatul concursului, oricare ar fi fost el, nu putea duce decât la conflict (căci zeițele nu iartă, ca simplele femei . . .). Concurentele învinse, Athena și Hera, au jurat răsbunare Afroditei, care obținuse mărul lui Paris; înțelepciunea și căsnicia s'au coalizat astfel împotriva iubirii . . . De aci a ieșit războiul troian: dela „mărul discordiei".

Și iată că în zilele acestea mărul a revenit iarăși pe buzele tuturor, readus în actualitate de amenințările cu pacea pornite dela Kremlin. Pericolul iubirii moscovite a făcut pe dl John Foster Dulles, ministrul de externe al Statelor Unite, să simtă nevoia de-a aminti celor slabi de înger că politica internațională nu se conduce după zâmbre ci după fapte. Nevoind să rostească acest adevăr într'o formă prea brutală, diplomatul american a recurs la o parabolă, extrem de expresivă, în care ne reîntâlnim cu mitologia mărului.

— Am citit undeva — a spus în esență dl Foster Dulles — o fabulă greacă, în care mi se pare că cineva pierdea o cursă fiindcă se oprea să ridice un măr de aur. Noi nu ne vom opri din drum pentru a aduna de pe jos fărâmiturile pe care le vor arunca Rușii, chiar dacă ar fi vorba de mere de aur . . .

Mitul grec la care face aluzie dl Foster Dulles este povestea Atalantei, pe care, cred, nimeni n'a scris-o atât de frumos ca poetul Ovidiu. Cei care — în vremuri mai blânde și de-o mai mare civilizație sufletească — citeau încă pe poeții latini, n'au uitat desigur pasagiul din **Metamorfoze,** în care, în vreo 120 de versuri cizelate, Ovidiu deapănă legenda Atalantei.

Era o fecioară frumoasă și sălbatică. Copila de rege, Atalanta fusese alăptată de-o ursoaică și deaceea, de mică, îndrăgise pădurea, unde-i plăcea să meargă la vânătoare, gonind sălbăticiunile. Iute la picior cum nu erau multe vietăți ale codrului, iubind primejdiile dar neiubind iubirea, Atalanta declarase părintelui ei că nu va primi ca bărbat decât pe cel ce-o va învinge la alergare. Să poftească deci pețitorii la întrecere: acela care va câștiga cursa, o va avea ce premiu; cei ce vor fi învinși, vor plăti cu viața! Cumplită încleșttare, această cursă a Atalantei, la capătul căreia se găsea fericirea sau moartea! . . . Și mulți tineri plătiseră cu prețul capului dorul lor de fericire. Până când, într'o zi, s'a înfățișat Hippomene. Noul pețitor avusese însă grije să ascundă în sân trei mere de aur, pe care i le dăruise Afrodita. Și au pornit să alerge, Atalanta și pețitorul. Frumoasa sportivă l-ar fi învins cu ușurință și pe acesta, ca pe toți ceilalți, dacă în timpul cursei Hippomene n'ar fi asvârlit, unul câte unul, în fața concurentei, cele trei mere de aur. Ispita era mare. **Auri sacra fames,** execrabilă foame de aur, exclamase cândva Virgiliu. De trei ori s'a oprit din fugă Atalanta ca să ridice mărul de aur, de trei ori opririle ei au întârziat-o și, până la urmă, a pierdut cursa. Hippomene a câștigat deci cu vicleșug ceeace ar fi pierdut cu siguranță în dreaptă întrecere . . .

Ministrul John Foster Dulles este unul dintre acei oameni de elită care n'au uitat învățămintele dăruite lor de cultura clasică. Din numeroasele legende ale antichității, care amintesc cum forța poate fi învinsă de viclenie și cum blestemata lăcomie de aur poate duce la pierzanie, locotenentul președintelui Eisenhower a scos din uitare povestea Atalantei, cu mitul străvechi al merelor, aducătoare de prăbușiri, de discordie și de războaie . . . Amatorii de fărămituri au căpătat un oportun subiect de meditație. Să sperăm că nu-și vor pierde sângele rece.

S'ar părea, așa dar, că „primăvara malenkoviană" își pregătește zadarnic merele pentru toamna tuturor numărătorilor. Un singur lucru n'am aflat din parabola dlui John Foster Dulles: ce-ar fi făcut Atalanta dacă merele, în loc să fie asvârlite de Hippomene, ar fi pornit în sbor din mâna spectatorilor de pe margini, ori, mai știi, chiar din aceia a părintelui ei, dornic s'o mărite cu orice preț?

Dar e drept că înțelepciunea a cerut întotdeauna, — dela miturile antichității până la mitologia contemporană a diplomației — să se lase pe seama sugestiei o parte importantă a învățăturii . . .

În orice caz, o Atalantă instruită bate cât două.

PREȘEDINTELE EISENHOWER CĂTRE POPORUL ROMÂN:

«Zece Mai, sărbătoarea tradițională a poporului român amintește trei date importante din istoria românească:

Proclamarea în 1866 a Prințului Carol de Hohenzollern-Sigmaringen ca Domn al ROMÂNIEI;

Proclamarea Independenței Principatelor Române în 1877, scuturând jugul turcesc.

Înălțarea în 1881 a Principatelor la rangul de Regat și proclamarea Domnitorului Carol, prin voința națională, Rege al României.

Poporul Român a sărbătorit totdeauna cu pietate ziua de Zece Mai, care amintește aceste glorioase evenimente din istoria lui. Dar în 1948 regimul actual dela București a suprimat sărbătoarea națională de Zece Mai și a înlocuit-o cu cea de 9 Mai, care amintește „victoria Sovietelor asupra Germaniei". În ciuda acestei manevre politice însă, poporul român rămâne credincios tradițiilor lui naționale. Astfel că, deși guvernul dela București îi constrânge să sărbătorească ziua de 9 Mai, noi știm că Românii — robiți în propria lor patrie — țin în inimă ziua de Zece Mai, așteptând cu credință statornică și cu curaj ziua libertății.

În discursul meu dela 16 Aprilie, ținut la Washington, cu prilejul banchetului editorilor americani de ziare, am arătat că unul din țelurile noastre politice este restabilirea deplinei independențe pentru țările din Europa de Răsărit. Folosesc ocazia sărbătorii de Zece Mai ca să reînnoesc această declarație pentru poporul român față de care poporul american a avut întotdeauna prietenie și interes».

FLAVIU POPAN:

Rămânerea în ortodoxie

Un foarte bun prieten, pe care-l apreciez din multe puncte de vedere, se ferea mereu să rostească, la recitarea Crezului, cuvântul „catolic", stabilit de Părinții Bisericii Răsăritului la sinodul din Niceea și Constantinopol, și făcea peste textul ce-l avea în cartea de rugăciuni săritura aceasta: „Într'una, sfântă, . . . și apostolică Biserică". Pentru o ureche obișnuită cu ritmul propriu al rugăciunii, lipsa unui cuvânt așteptat era supărătoare, ca o ieșire din ordine. De aceea, i-am cerut odată cartea de rugăciuni, am tras cu creionul peste cuvântul „catolică" și am scris deasupra citeț: sobornicească. De atunci totul e în bună regulă, iar cărticica de rugăciuni corectată a ajuns un fel de document valabil și pentru „uniții" care se întâmplă să citească Crezul la Sfânta Slujbă.

M'am întrebat de multe ori din ce motiv se ține cu atâta sfințenie la termenul sobornicesc și am aflat, însfârșit, că pe lângă înclinarea firească, explicabilă și îndreptățită pentru cel care a trăit într'un anumit ambient, mai sunt și alte pricini superioare: acest termen n'ar fi numai o moștenire dela strămoșii noștri (slavi), ci o condiție indispensabilă pentru a rămâne în Ortodoxie. (E interesant de notat că pentru verii noștri de aceeași viță, ucraineni și slovaci uniți cu Roma, același cuvânt, sobornaja, este o condiție indispensabilă pentru a rămâne în . . . Catolicie). Pe lângă aceasta, cuvântul sobornicesc, pe limba noastră, ar fi cald, mângâietor, ca un îndemn blajin și părintesc spre cele de mântuire. (Ne putem gândi, de pildă, la cele 10 porunci „blajine", interpretate cu duhul „părintesc" al blândeței). Când spunem „sobornicească" — afirma un ortodox —, noi «îl trăim pe Dumnezeu de aproape, de-I simțim respirația» . . Nu s'ar putea ceva mai frumos, mai mistic și mai plin de bună mireasmă duhovnicească!

În fața acestor argumente „teologice" ar fi greu de riscat vreo observație, tot așa cum făceam pe vremuri la Roma, când un preot unit afirma că termenul de „duh" și „slavă" îi „umple gura și inima" pe când spirit și mărire nu sunt decât o subțirătate apuseană. În fața acestor argumente s'ar da bătuți chiar și Părinții dela Niceea, care au alcătuit Crezul stabilind cuvântul de catolic și toți ceilalți sfinți Părinți ortodocși ai Răsăritului care au urmat această tradiție. Iar Mitropolitul Petru Movilă, marele teolog al ortodoxiei greco-româno-slave, care și-a întitulat catehismul său din 1645 tipărit la Kiev: Adunarea de învățătură scurtă despre articolele credinței creștine ortodoxe-catolice, pentru știința și învățământul sfintei Biserici catolice și apostolice a Răsăritului (vezi Episcopul Melchisedec: Biserica Ortodoxă în luptă cu Protestantismul, în Analele Acad. Rom. seria II, tom 12, p. 56), ar putea fi învinuit, pe drept cuvânt, ca om lipsit de caracter, vândut papistașilor, fanariot modern, etc., etc. Tocmai pentru a evita această situație delicată și pentru a salva odată cu „credința strămoșească" de astăzi și ceea ce a mai rămas din sfinții Părinți și marii teologi ai Bisericii Răsăritului de odinioară, socotim că e bine a păstra în Crez vorba sobornicească, lăsată de strămoșii noștri sârbi bulgari și ruși, fără a ne mai osteni cu prea amănunțite discuții, mai ales atunci când ea nu mai evocă pentru mulți, decât «speciale mirosuri de tămâie». Căci dacă cuvântul „catolic" face sminteală fratelui meu — aș îndrăsni să spun cu sfântul apostol Pavel — nu voiu rosti acest cuvânt în veac! . . .

Am mai găsit apoi și alte norme creștinești pentru a rămâne în adevărata orodoxie, cum ar fi, de pildă, întoarcerea spre Răsărit, cu împreunarea celor trei degete, atunci când se face semnul sfintei cruci. De vreți să rămâneți în dreapta credință, fiți deci atenți la semnul crucii: o întoarcere spre miazănoapte sau împreunarea numai a două degete pune în pericol credința strămoșească! Observația, dealtfel, e bună și pentru ortodocșii uniți cu Roma, care sunt supuși acelorași legi rituale, și pentru toți „creștinii în general", care au schimbat semnul sfintei cruci într'o caricatură.

Alteori, se spune — și am găsit nu de mult scris —, că ortodoxul creștin își iubește întâi și mai pe sus de toate țara (scriitorul nu s'a gândit, desigur, la Iustinian et Comp.), pe când „catolicul" ține întâi la Papă și numai în al doilea rând se gândește la țară. Acuma, n'aș îndrăsni cu atâta ușurință să trag la îndoială nici iubirea de țară și nici iubirea de Papă a amândorura: a creștinului ortodox și catolic deopotrivă. Căci au fost și sunt încă mulți catolici buni care au fost închiși și au murit pentru țară, dar n'au murit pentru Papă; precum sunt mulți ortodocși care n'au fost închiși ori n'au murit pentru apărarea rânduielilor pământești ale țării, dar au fost închiși pentru credința lor religioasă, trăită întocmai după îndemnurile

continuare în pag. 3

FIGURI DIN EXIL

CAȚAVENCU-FARFURIDI

de VINTILĂ HORIA

George Racoveanu : Matia
Gravură în lemn. 1944 (17 × 20 cm)

PSALMUL 35

I

Nelegiuirea ține sfat
în inima necredinciosului;
teama de Dumnezeu el o trece cu vederea.

Căci cu gândul se amăgește,
că vina nu-i descoperită
și, deci, scârbă nu trezește.

Cuvintele gurii lui:
nedreptate și înșelăciune;
s'a desvățat de-a face binele
și de-a lucra cu judecată.

În așternutul lui cugetă fărădelegea
stărue'n calea pierzării;
cu răul se împacă.

II

Doamne, mila ta atinge cerul
și statornicia ta ajunge norii!

Dreptatea ta e ca munții lui Dumnezeu;
judecata ta, ca marea cea profundă;
tu mântuești, Doamne, oamenii și vitele.

III

Dumnezeule, cât de neprețuit e harul tău:
fiii oamenilor află adăpost
în umbra aripilor tale.

Din belșugul casei tale
și din revărsarea desfătărilor tale
îi adăpi.

Că la Tine este izvorul vieții
și în lumina ta vedem lumină.

IV

Ține în harul tău pe cei ce te cinstesc
și în dreptatea ta pe cei curați cu inima!

Să nu mă calce piciorul celui îngâmfat
și mâna păcătosului să nu mă clatine!

Iată au căzut cei ce lucrează nedreptatea
s'au prăvălit și nu se mai ridică!

(Traducere de **Octavian Bârlea** și **George Racoveanu**, după LIBER PSALMORUM. Nova e textibus primigeniis interpretatio latina cum notis criticis et exegeticis. Roma 1945).

«EPOCA SLAVONISMULUI. Slavonismul bisericesc a fost din toate punctele de vedere o pacoste pentru cultura noastră națională. Creștinismul ne venise pe calea cea mai firească, prin apostolatul latin, în timpul și după cucerirea Daciei de către Romani, și am fi rămas definitiv legați de frații creștini occidentali dacă nu intervenea năvălirea Slavilor și, mai ales, dacă — după creștinarea Bulgarilor — Roma ar fi pus mai multă grabă în a-i atrage sub juris dicția ei, atunci când Boris a cerut Papei Nicolae I să aprobe înființarea unui arhiepiscopat bulgar.

Roma eternă a fost și de astădată înceată în acțiunile ei. Vom avea ocazia să mai regretăm această încetineală, când vom înfățișa o împrejurare istorică foarte favorabilă apropierii noastre de Roma în sec. XVII.

Manevrele Patriarhiei Bizantine s'au dovedit mai abile. Rezultatul a fost incorporarea Bulgarilor la jurisdicția Bizanțului. Ambițiile bulgărești de a se institui arhiepiscopatul dorit au fost satisfăcute prin numirea unui ierarh Iosif ca primat al Bulgarilor.

Dominați politicește de Slavi, în acea tristă epocă, am rămas și noi atrași în orbita bizantină împreună cu Bulgarii. În această situație ne-a găsit și marea nenorocire abătută asupra Bisericii lui Isus unul, pe care ambițiile personale ale ierarhilor l-au împărțit în două la anul 1054, anul separării bisericii răsăritene de cea apuseană». (D. GĂZDARU: CONTRIBUȚIA ROMÂNILOR LA PROGRESUL CULTURAL AL SLAVILOR, în „CUGET ROMÂNESC", an. II, Nr. 4-6, Dec. 52).

Am întâlnit pe cei doi venerabili, onorabili, stimabili reprezentanți ai emigranței politice române într'o cafenea . . . undeva în Occident. Aplecați de-asupra unei carafe de vin, ca de-asupra unui foc, complotau șoșotind și aruncau din când în când priviri suspicioase în jur, de teamă să nu fie auziți de spionii legației sau de vreunul din miile de Români care amenință, prin însăși prezența lor în exil, comoda D-llor existență. Alianța Cațavencu-Farfuridi pare surprinzătoare, însă o mai adâncă cercetare a problemei m'a făcut să înțeleg că cei doi oameni de stat se află de când lumea pe aceeași linie ideologică și că tragedia exilului i-a făcut să uite definitiv vechile și măruntele divergențe din Țară, unindu-i în cuget și simțiri. Cum e vorba de doi ideologi în plină actualitate, m'am hotărît să le pun câteva întrebări cu privire la marile probleme care frământă emigranța, cu scopul de a curma confuzia ce stăruie în opinia publică și pentru a pune capăt deșănțării unei anumite prese la care nu se mai poate deosebi greșita informație de reaua credință, așa cum just se exprimă o publicație pribeagă care a avut șansa de a se fi înfruptat înaintea noastră cu ideile conducătorilor spirituali, morali și politici ai tristelor noastre destine. M'am apropiat deci de masa lor și m'am prezentat. Au sărit ca arși.

— D-ta ești ăla cu **Rică Ortodoxu'**, îmi zise Farfuridi?

— Eu sunt!

— Trădare, trădare, de trei ori trădare! Cum ai putut, stimabile, să ataci credința strămoșească?

— Cum? ! adaugă Cațavencu, roșu de mânie.

— Să am pardon, zisei, eu nu am atacat credința strămoșească, ci pe acei care confundă biserica cu Partidul sau cu Statul, conform concepției despre biserică a Moscovei. Dacă admiteți că strămoșii noștri sunt Grecii, Bulgarii și Rușii, atunci retrag portretul lui Rică din circulație și-l transform în icoană.

— Stimabile, zise Cațavencu, avem cestiuni arzătoare la ordinea zilei și d-ta vii cu machiaverlâcuri. Astea sunt lucruri pe care le poți discuta cu cei dela „Îndreptar". Nu cu noi. Avem cestiuni arzătoare.

— Tocmai, zisei, să trecem direct la ele. D-ta ai deschis discuția. Nu e vina mea. Vă voiu pune deci trei întrebări, la care Vă rog să răspundeți cu claritatea și corectitudinea ce vă caracterizează.

— Depandă . . . începu Farfuridi.

— Depandă de întrebări, completă Cațavencu, oarecum neliniștit.

— Aș vrea să-mi explicați întâi cum stă chestia aia cu Armistițiul.

Farfuridi, ca mișcat de un resort, își începu fără ezitare perorația:

— Când zicem 23 August, zicem armistițiu; când zicem armistițiu zicem 23 August. Știm, oricine dintre noi știe, ce este 23 August; să vedem ce este armistițiul . . . **(Cu tărie începând fraza).** Armistițiul! . . .

— Aici nu e vorbă de armistițiu, zise Cațavencu.

— Dați-mi voe, răspunse Farfuridi asudând copios; **(discutând cu Cațavencu)** mi se pare că atunci când zicem 23 August . . . **(cu energică convingere)** și să nu căutați măcar a mă combate; vă voiu dovedi cu date istorice că toate popoarele își au un 23 August al lor . . .

— Dați-mi voe, întrerupse din nou Cațavencu, nu e vorba de 23 August.

Îmi dădeam seama că venerabilul Cațavencu nu voia să răspundă la prima întrebare și că perorația lui Farfuridi, deși inocentă, nu-i convenea.

— Dați-mi voe, continuă Farfuridi încăpățânat. Domnule scriitor . . .

— Stimabile, onorabile, zisei către Cațavencu, faceți tăcere. Avem cestiuni arzătoare . . .

— Cum, domnule scriitor, spuse Cațavencu? De unde și până unde 23 August cestie arzătoare la ordinea zilei? Dacă nu mă înșel suntem în ziua de grație 23 Aprilie . . . Ce are a face? . . .

Văzui că nu e nimica de făcut și că venerabilul Cațavencu avea totuși un oarecare ascendent asupra lui Farfuridi. Trecui deci la a doua cestiune, încercând mai întâi o revenire tactică:

— D. Farfuridi are dreptate. Armistițiul, adică 23 August e o cestiune arzătoare. Istoria însăși ne învață . . .

Cațavencu mă întrerupse, surâzând cu superioritate: — Voi, scriitorii sunteți băeți buni, dar aveți un cusur mare: cum vă vorbește cineva de istorie s'a isprăvit, are dreptate. **(Cu putere)** Ce istorie? Apoi dacă e vorba de istorie, apoi ce ne învață istoria, mai întâi și întâi?

— Că România dela Traian . . . **(încearcă să se bage Farfuridi).**

— Nu-i așa! . . .

— Că adică străbunul nostru . . .

— Ce străbun! ce nostru! se înfurie Cațavencu. Vezi că nu știți? **(Cu tonul retoric).** Or, mai întâi și întâi, istoria ne învață anume că un popor care nu merge înainte stă pe loc, ba chiar dă înapoi, că legea progresului este așa că cu cât mergi mai iute, cu atât ajungi mai departe.

— Am înțeles, zisei învins. Care va să zică 23 August a fost un eveniment major impuns de legea progresului. Căci dacă nu mergeam înainte stăteam pe loc.

— Exact stimabile!

— Foarte bine. Să trecem la a doua cestiune: cestiunea **Fondului.** Emigranța noastră, după câte știți, e pasionată de problema fondului . . .

— Emigranța noastră, zise Cațavencu, e admirabilă, e sublimă, putem zice, dar lipsește cu desăvârșire. Problema este, din punct de vedere economic și politic, covârșitoare. În Washington de exemplu - permiteți-mi această digresiune, este tristă dar adevărată - în Washington n'avem niciun emigrant român.

— A! exclamă Farfuridi, mișcat până la lacrimi.

— Și cu toate acestea toți faliții erau Americani. Explicați-vă acest fenomen, acest mister, dacă mă pot explica astfel! Ei bine! Ce zice emigranța noastră? Ce zicem noi? Iată ce zicem: această stare de lucruri era intolerabilă! Până când să n'avem și noi faliții noștri la Washington? . . . Franța își are faliții săi. Aglia își are faliții săi, până chiar și Rusia sovietică își are faliții săi. Numai noi să navem faliții noștri? Cum zic, această stare de lucruri era intolerabilă, ea nu mai putea dura. Și atunci pentru a repara ireparabilul, noi cei din exil am făcut un pas din politică în economie, și, ca să zic așa, din economie în politică, și ne-am luat asupra-ne răspunderea tocmai acolo unde trebuia să avem și noi . . .

— . . . faliții noștri.

— Exact stimabile!

Și dădu pe gât păharul cu vin ca pe o socratică cupă cu venin.

— Bine, zisei, înțeleg sacrificiul pe altarul nației făcut ca și la Washington să se găsească faliți români, în număr reprezentativ, ceea ce este admirabil și util, așa cum bine spuneați, atât din punct de vedere economic cât și politic. Considerând problema ca și lămurită, voiu trece la a treia întrebare.

— Dați-i înainte stimabile!

— O anumită presă susține că s'au dat fondului întrebuințări personale sau partizane. Nu ați putea explica, felul patriotic în care s'a cheltuit acest fond?

— Onorabile, astea sunt lucruri cu care se ocupă foițe de șantaj pe care cu refuz să le citesc. Mie când mi se face o imputare sunt mândru de ea. O primesc! . . . Mă onorez a zice că o merit! . . .

Și ridicându-se demn, trânti pe masă o bancnotă (din buzunarul dela fond) și făcu semn lui Farfuridi să-l urmeze. Când acesta trecu pe lângă mine, oarecum plictisit de întreruperea intempestivă a lui Cațavencu, îmi șopti în chip de scuză:

— Avem cestiuni arzătoare . . .

Ieșiră pe ușă, așa cum intraseră în istorie, sprijinindu-se politicos și ipocrit, ca Talleyrand și Fouché. Imaginea această spontană îmi aduse aminte cumplita și celebra comparație a lui Châteaubriand, însă, indignat de asemănare, încercai să o șterg din minte. Afară cădea seara ca o inutilă invitație la uitare.

P. S. Pentru o mai exactă înțelegere, rugăm pe cititor să recitească actul III din „Scrisoarea Pierdută".

Nina Batalli : Lo scrittore Mircea Eliade.
Pictură în uleiu. 1950 (30 × 40 cm)

DIN ALTE VREMI

Comoara Neamului

Mult e dulce și frumoasă
Limba ce vorbim . . .

și acum după mai bine de o jumătate de secol îmi sună în urechi cântecul acesta, compus de Românul basarabean Gavrilă Muzicescu. Rostit fără nici o umbră pe fostul său elev, alt basarabean, Mihail Spacovici, dând tonul și privind spre băncile în care ne așezase, după voci, la sosirea în clasă.

Eram toate între unsprezece și doisprezece ani, afară de câteva străine — fiice de negustori greci și bulgari — care trecuseră mai întâi pe la școlile lor naționale, așa cum se întâmpla în orașul meu natal, din frumoasa și bogata Dobroge.

Lecția noastră de cor începea totdeauna cu acest cântec și se sfârșea cu altul, al cărui titlu nu-l mai rețin, dar iată prima strofă:

Sub acest drapel răsare
Nou luceafăr pe pământ
Este'nvățătura care
Din cer vine ca dar sfânt!

Ce mândrie simțeam în mine cântând lauda limbii mele strămoșești! Acest sentiment însă nu mă făcea să disprețuesc limba colegelor mele de alt neam. Din contra, îmi dădeam osteneala să învăț și eu pe a lor, considerând situația lor în țară străină ca fiind delicată. Târziu, mult mai târziu am înțeles tâlcul maestrului nostru de muzică. Nici melodia, nici versurile din „Limba românească" nu erau de calitate. Domnul Spacovici urmărea însă scopul de a incrusta în inimile și mintea noastră dragostea nemărginită pentru graiul românesc. În acest colț de țară unde nu se știa de politică pe vremea copilăriei mele, viața românească se scurgea senină. Îndrumarea școlărească, la sate ca și la orașe, era încredințată unor dascăli serioși, ale căror nume nu se vor șterge niciodată din amintirea dobrogenilor din generația mea, câți vor mai fi rămas în viață.

Ei și numai ei au știut să ne călească sufletele pentru a rezista asalturilor ce, fățiș sau pe ascuns, n'au încetat nicicând contra provinciei noastre. Nimic în atitudinea acestor „sentinele" ale românismului n'a însemnat violență, dispreț, aroganță, pentru concetățenii noștri de alt neam.

Când am venit București pentru prima dată un lucru m'a izbit în mod neplăcut. În restaurante unde mergeam cu tatăl meu, la cofetării în unele magazine, auzem vorbinde-se alte limbi de către Români. Mi se părea straniu, umilitor chiar, deși dorința mea cea mai vie era să învăț și să știu a mă servi de cât mai multe limbi străine. La paisprezece ani mă exprimam corect în limbile franceză, greacă, italiană și germană, înțelegând în acelaș timp rusa și bulgara. Niciodată însă nu mi-ași fi permis să vorbesc cu compatrioții într'o limbă străină și public. Azi chiar, departe de țară, când mă surprind servindu-mă de altă limbă cu ai mei, simt o mustrare ca și când m'aș rușina să ies alături de mama. În refugiul nostru desordonat, ca orice refugiu dealtfel, împrăștiați cum suntem pe întreaga suprafață a pământului, lipsiți de certitudini nesovăelnice, singura noastră comoară este limba noastră românească.

Cărturarii se servesc de ea în pagini frumoase. Poeții înșiră stihuri de dor din neștirbita moștenire, singura ce nu ne-a fost răpită la frontarii și în temnițe. Epigramiștii varsă picături de smoală din rime ce nu mai au darul de a dogori obrajii celor vizați. Polemiștii se împroașcă cu tină și dau în vileag fapte de ocară ori își proslăvesc prietenii, exagerând poate și într'un caz și'n celălalt. Cuvioși preoți încearcă să ne înalțe preocupările spre cele eterne. Toate spre mângâierea noastră, când ele nu-s prilej de îndurerare. Dar ce fac copiii noștri, cei născuți pe meleaguri străine în sărăcie și suferință? Cine-i învață românește prin țările unde s'au pripășit părinții lor? Mamele? Da, poate, atunci când ele își au mormintele străbune alături de ale tuturor Românilor. Dar destinul pentru mulți din ai noștri a hotărît alte împărechieri de suflete, alte căsătorii, în care soțul sau soția e străină și de neam și de aspirații. În asta nici o vină, dar cum deslegăm problema limbii românești? Și mai e un caz — cu mult mai dureros — **acel al mamelor romånce care nu permit odraslelor lor să rostească nici un cuvânt românesc.** Rușine lor!

În refugiul nostru care va mai dura încă, se va găsi oare cine să cugete adânc la risipirea acestei comori și să se consacre acestei probleme — păstrarea limbii românești în toată bogăția și frumusețea ei?

ST. R. V.

ALEXANDRU MIRCEA:

IARĂȘI EVANGHELIE ȘI POLITICĂ

Reîncreștinarea gândirii și a activității politice nu a fost niciodată mai urgentă ca astăzi. Mai mult ca oricând, astăzi ne dăm seama de urmările triste ale disocierii pe care a produs-o istoria modernă între religie — ca normativ al vieții omenești — și politică. Doctrinele politice care au la temelie concepția despre autonomia absolută a omului, care fixează străduințelor noastre un scop închis între limitele existenții pământești, care stabilesc ca normă a activității politice și economice legea profitului, nu s'au arătat niciodată mai false în premizele lor, mai dezastruoase și mai teribile în urmări. Toată tragedia pe care o trăim e, în primul rând, consecința pretențiunii, care a dominat istoria modernă, de a da existenții omenești o țintă pur terestră, de a orândui cadrele conviețuirii umane înafară de voința lui Dumnezeu, de a construi o împărăție a omului în directă antiteză cu Împărăția lui Dumnezeu. De aceea semnul veacului pe care-l trăim nu sunt ochii înălțați spre cer, expresie a efortului de elevațiune spirituală, ci e pumnul ridicat . . . Edificul pe care ni l-am zidit pe temeliile neputinții și ale mărginirii noastre e acum în fază de năruire. Veacului nostru i-a revenit datoria, după tristele și dureroasele experiențe ale rătăcirilor moderne, de a restabili ierarhia valorilor, de a încanala toată gama activităților omenești pe linia destinului etern al omului, de a da un sens creștin acțiunii politice, de a cristaliza în instituții sociale mesajul de dragoste al Evangheliei, de a înfăptui, în sfârșit, o formă de conviețuire socială în care legea dreptății să comande asupra legii profitului, în care aspirațiunile spirituale ale omului să nu fie înăbușite ci promovate, iar atribuțiunile distincte ale Bisericii și ale Statului să conveargă armonic spre aceeași țintă: apărarea demnității omului și, în definitiv, mântuirea lui.

Această formă a conviețuirii sociale care ține seamă de destinul etern al omului, de exigențele solidarității umane, de valoarea personalității și de unitatea diferitelor activități ale omului, implică subordonarea activității politice unei norme transcendente, postulează concilierea între politică și religie. Cineva, într'un articol neiscălit din SOLIA (Nr. 15, 12 Aprilie 1953), pare a nu fi de aceeași părere. Pare chiar foarte supărat pe mine pentrucă mi-am îngăduit să mă ocup de problema raportului dintre Evanghelie și politică. Dacă supărarea aceasta ar fi a unui om politic nu m'ar fi mirat. Îmi dau seama cât sunt de înrădăcinate ideile liberale — după care religia poate fi cel mult o anexă a politicii — în mintea multor oameni politici chiar și atunci când nu se numesc liberali. Dar venind din partea unuia care scrie «întru apărarea credinței strămoșești» e jalnică. Autorul articolului (nesemnat) scrie: „Evanghelia și politica nu se pot concilia decât numai la aceia care sunt dominați de concepții teocratice și sunt setoși de putere și de mărire omenească". O integrare, o armonie între aceste două realități e, prin urmare, principial imposibilă. Deci tentativa de a le concilia nu poate decât să ducă sau la o capitulare a politicii în fața religiei sau la o capitulare a religiei în fața politicii. Nu poate duce decât la o confuzie a lor și la o alterare a „seninătății Evangheliei".

Eu nu spun că asta nu s'a întâmplat sau că nu poate să se mai întâmple. Spun că nu trebuie să se întâmple. Nici politica nu trebuie să invadeze câmpul religiei cu scopul de a și-o subordona, nici oamenii Bisericii nu trebuie să invadeze câmpul politicii, folosindu-se de autoritatea lor spirituală pentru scopuri sau interese pur temporale. De aci însă nu urmează că religia și politica formează două sectoare paralele, complet separate și fără nicio relație între ele. În concepția creștină ele converg, pe căi diferite, spre aceeași țintă. Politica nu poate deci fixa omului o altă finalitate ultimă decât aceea pe care i-o fixează religia. De aceea pe scara ierarhică a valorilor religia precede politica. Dar asta nu înseamnă că suprema autoritate spirituală trebuie să fie și suprema autoritate politică. Ci că măsura și valoarea tuturor acțiunilor umane, fie ele individuale sau colective, e determinată, în ultimă analiză, de religie. Concepția creștină nu recunoaște în cadrul activității omenești existența unor sectoare autonome, ci numai funcțiuni și atribuțiuni diferite care se integrează și se întrepătrund reciproc și al căror principiu coordonator îl formează religia. În concluzie, concepția creștină nu poate admite dualismul care s'a afirmat în gândirea politică modernă și care consideră sfera politicului ca absolut autonomă, având legile ei proprii și independente, desfășurându-se pe un teren în care religia nu are ce căuta și căutându-și în sine însăși ultima justificare. Religia creștină e centrată pe vocația suprafirească a omului, iar interesele lui temporale ca și toate acțiunile lui în vederea realizării unei ordini contingente în această lume sunt judecate după felul cum se integrează în această viziune unitară a vieții cu deschidere spre infinit.

Până acuma știam că concepția protestantă — între celelalte confesiuni creștine — susținea teza imposibilității concilierii între Evanghelie și politică, ca urmare a doctrinei despre raportul dintre har și natura omului, dintre opera de redempțiune și păcat. Pentru protestanți între harul dumnezeesc și natura umană, între sectorul credinții și acel al realităților umane contingente, integrarea e imposibilă. Harul nu duce la o transformare lăuntrică a omului, nu mântuie pe om de păcat. Orice ar face, omul rămâne rob păcatului. Deci robite păcatului rămân toate manifestările umane, politice, economice, culturale, artistice și chiar religioase. Tot ce omul construiește în lumea aceasta e plămădit din păcat. Pentru protestanți deci, transfigurarea vieții omenești prin trăirea personală și prin traducerea în concret a normelor evanghelice e imposibilă, așa cum e imposibilă orientarea creștină a istoriei, pentrucă, din capul locului, e imposibilă transformarea intimă a omului, smulgerea lui treptată de sub robia păcatului prin influența mântuitoare a harului dumnezeesc. A încerca deci să traduci în realitate concretă mesajul Evangheliei înseamnă a-l profana. Străduința în vederea realizării unor structuri și instituții sociale conforme spiritului și dragostei creștine înseamnă utopie. Credința nu se poate traduce în fapte. E deci o aberație să crezi că instituțiunile umane și orânduirile sociale ar putea deveni cândva expresia convingerilor creștine și ale unei acțiuni determinate de postulatele credinții. Religia e o chestiune de suflet fără niciun fel de implicație socială. Istoria nu poate servi de receptacol al Împărăției lui Dumnezeu. Sectorul religios și cel al realităților sociale rămân pe veci streine unul de altul, nu numai distincte ci complet separate și inconciliabile. (E adevărat că astăzi sunt curente în lumea protestantă împotriva acestui fel de a gândi).

Într'o astfel de concepție e într'adevăr un non sens să vorbești despre nevoia de a da o orientare creștină activității politice, de a imprima un caracter creștin structurilor sociale, economice și politice, de a munci pentru instaurarea unei ordini creștine în lume. Dar această concepție se îndepărtează dela adevărata tradiție a Bisericii, care dintru început a crezut în posibilitatea transformării lumii prin fermentul Evangheliei, care crede că înfăptuirea împărăției lui Dumnezeu începe în lumea aceasta. Înfăptuire, fără îndoială, imperfectă, realizare anevoioasă, datorită imperfecțiunii și slăbiciunii omului, datorită inerției păcatului și a rezistenței puterilor răului, dar nu mai puțin reală, nu mai puțin efectivă. Un creștin nu crede că e posibilă realizarea raiului pe pământ; eforturile omului, oricât ar fi de impresionante, nu vor putea duce niciodată la eliminarea totală a răului din lume sau la eliminarea totală a durerii; nici chiar cele mai formidabile realizări ale progresului nu vor putea asigura o perfectă bunăstare și fericire pentru întreaga omenire. Creștinul crede totuși în posibilitatea transformării omului, crede în posibilitatea înfăptuirii unei lumi mai bune și postulează instaurarea unor orânduiri sociale conforme demnității omului și vocației sale suprafirești, pentrucă el crede în eficacitatea operei de redempțiune a Domnului Nostru Isus Hristos și în influența harului dumnezeesc în lume.

Credem că a sosit momentul ca cei ce au credință să-și dea seama de responzabilitățile lor sociale și să încerce a traduce în nouă realități politice, în nouă structuri sociale convingerile lor religioase. Separarea politicii de religie, fruct al laicismului liberal, a fost fenomenul cel mai grav în urmări din epoca modernă. Datoria noastră e de a reface sinteza, de a repara ruptura. Și avem convingerea că numai în felul acesta, evitând greșelile trecutului, lumea va putea ieși din acest ceas al încercării.

Libertatea Presei

Arhiepiscopul Aloisiu Muench, Nunțiu Apostolic în Germania, a ținut la **American Club** din Bad-Godesberg, cu ocazia unui banchet dat de Asociația ziariștilor străini, o cuvântare din care extragem următoarele:

„Oamenii liberi și cu atât mai mult milioanele de sclavi recunosc valoarea inestimabilă a unei prese libere, credincioase idealului lor, pentru îngrijirea și promovarea culturii lor personale. Îndeosebi ei știu că pot găsi în presa liberă un aliat curijos și de neînlăturat, atunci când cineva ar îndrăsni cu sila să prejudicieze drepturile lor inviolabele, acordate de Ziditor.

Dar chiar această deținere a puterii obligă pe reprezentanții presei la răspunderi de mare importanță. E superfluu de amintit aci că libertatea presei, tocmai așa ca libertatea, strâns înrudită cu ea, a cuvântului, a cercetărilor și a învățământului, **nu e o libertate absolută. Orice libertate e legată de datorii în vieața socială a oamenilor!**

În presă hotărăsc cerințele adevărului și ale moralei. **În primul rând sunt de amintit aci veracitatea, onestitatea, buna credință, bunacuviință și, totodată, dreptatea.** Tocmai fiindcă presa e răspunzătoare trebue să respecte drepturile altora: **ea nu poate publica ceea ce îi place. Nimeni nu are dreptul să scrie neadevăruri, falsități sau josnicii.**

Când presa nu merege pe această linie, cu hotărîre și lărgime de vederi, își pune propria libertate în primejdie. Opinia publică (sănătoasă) va cere o cenzură impusă de lege. Cu cât ar fi mai bine dacă însăși presa și-ar impune un codice de onoare cu sancțiuni eficace și drepte, cum au procedat încă de mult medicii și juriștii. Ar fi acesta un răspuns la chemarea părinților, a educatorilor și a celor răspunzători de apărarea tinerimii împotriva valului de scrieri imorale și josnice . . .

O presă credincioasă adevărului și moralei poate pretinde a fi glasul conștiinței morale a poporului. Acest fapt dă profesiei importante de ziarist un rol de mare onoare. În acest sens, ziariștii sunt păzitorii și apărătorii **demnității omului.** Iar această demnitate este izvorul nesecat al drepturilor sociale, politice și religioase ale omului liber.

P.

„Săptămâna românească" la Madrid

Între zilele de 6 și 13 Mai a avut loc la Madrid o **„Săptămână Românească"** organizată de Comunitatea Românilor din Spania. Pregătită cu multă trudă, această manifestație a reamintit în acest colț al exilului tragedia neamului nostru, a reamintit ce a fost România înainte de a fi cutropită de bolșevici, ce a devenit sub stăpânirea lor și ce vrea ea să fie într'o Europă liberă. Cum s'a exprimat un prieten al României, **Abel Bonnard,** într'un foarte simțit articol dedicat Săptămânii Românești, această manifestație românească a **prilejuit glorificarea uneia din cele mai atrăgătoare Țări ale Europei de ieri . . ."** „Astăzi — continuă același Bonnard — Țara aceasta, atât de umană între celelalte, e zdrobită de monstruoasa putere a întunericului . . . Ceea ce drama actuală ne impune și ne ordonă e să ne folosim de toate ocaziile pentru a aduna sufletul României astăzi împrăștiat; să-i preservăm existența, să-i reînoim strălucirea pentru a-l ajuta să supraviețuiască până în ziua în care România va reînvia. Trebuie să salvam sufletul României, iubindu-l". (Ziarul **„Madrid"**).

Din seria conferințelor ținute cu acest prilej, cea mai interesantă a fost, fără îndoială, conferința Profesorului **Ernst Gamillscheg,** despre: **Romànitatea orientală și romànitatea occidentală.** Bătrânul prieten al României a arătat cum problema latinității noastre a devenit din nou actuală, în urma străduințelor rusești de a dovedi că suntem un popor de origine slavă. Prof. Gamillscheg analizează structura limbii noastre în comparație cu structura limbilor slave, arătând cum limba noastră se deosebește fundamental de limbile slave — Rectorul Universității din Salamanca, **Antonio Tovar,** în conferința despre: **Diviziunea Europei și România,** a examinat situația politică a Europei dintre cele două războaie, greșelile politice de după cel de al doilea războiu, care au dus la ocuparea României de către Ruși, cu toate tristele urmări ale situației de azi. Mult așteptată în cercurile culturale din Madrid era conferința Dlui Prof. **Mircea Eliade: Destinul culturii române.** Păcat că D-sa n'a putut să vină să și-o rostească personal.

La două manifestații în decursul acestei săptămâni participarea publicului spaniol și a prietenilor din celelalte națiuni a fost peste așteptări: la demonstrațiile de zbor ale aviatorului **Bâzu Cantacuzino** și la **Liturghia Românească** celebrată în cea mai frumoasă și mai încăpătoare biserică din Madrid: **San Francisco el Grande.** — Un moment emoționant al demonstrațiilor de zbor a fost lansarea drapelului românesc în aer. E inutil să insistăm, pentru cine cunoaște bravura lui Bâzu Cantacuzino, în ce măsura a reușit el în acea după amiază de neuitat să umple de uimire pe streini și pe noi de legitimă mândrie!

La Liturghia celebrată Duminecă, 10 Mai, pentru Biserica prigonită, pentru cei ce suferă sub teroare, pentru cei căzuți întru apărarea credinții și a gliei strămoșești, biserica era arhiplină. Au luat parte, pe lângă Em. Sa **Cardinalul Gaetano Cicognani,** Pro-Nunțiu Apostolic la Madrid, numeroase reprezentanțe diplomatice, Ministrul lucrărilor publice, multe personalități spaniole, civile și eccleziastice și mulți prieteni. A slujit **Mons. Octavian Bârlea** împreună cu Părinții Alexandru **Mircea** și Amalio **Orduna.** Răspunsurile le-a dat foarte frumos, corul studenților întărit cu elemente venite din Franța și Austria. **Heruvicul, Tatăl Nostru și Priceasna** au fost cântate de tenorul **Paul Mazilu.** La sfârșitul Liturghiei Em. Sa Cardinalul a dat binecuvantarea papală.

Expoziția de artă românească: pictură modernă și artă populară, cu deschiderea căreia s'a inaugurat Săptămâna, a avut numeroși vizitatori. Expoziția de pictură a fost ilustrată de o conferință a Prof. Ciril Popovici —, deși foarte interesantă sub multe aspecte, ar fi putut fi totuși concepută pe un plan mai larg ca să fie expresia cât mai fidelă a producției artistice românești de acum și a geniului nostru artistic de totdeauna.

Concertul Maestrului Sergiu Celibidache, anunțat cu multă vreme înainte, și așteptat la Madrid ca un eveniment muzical excepțional, n'a avut loc din cauza unei neînțelegeri ce s'a iscat, în ultimul moment, între Maestru și orchestră. Ne abținem de a judeca faptul, dar nu putem să nu ne exprimăm regretul.

Săptămâna s'a încheiat cu o recepție oferită Comunității românești de către Primarul Madridului, Contele de Mayalde. — Foarte reușită a fost și recepția dată în decursul Săptămânii ziariștilor spanioli.

Cu prilejul Săptămânii, s'a publicat în limba spaniolă o broșură care ilustrează lupta noastră de veacuri împotriva tuturor năvălitorilor și primejdia în care ne găsim astăzi de a fi zdrobiți și desființați de invaziunea sovietică. S'a publicat și un manifest despre situația actuală a Bisericii din România. Amândouă aceste publicații au fost larg distribuite publicului spaniol.

În concluzie, **Săptămâna românească** dela Madrid, înșiruindu-se printre **cele mai de seamă manifestații românești din exil,** constituie un aport pozitiv la lupta pentru a ținea trează în conștiința occidentală problema noastră și drama pe care neamul românesc e silit să o trăiască fără vină. Cei ce s'au străduit pentru buna ei reușită merită recunoștința noastră.

ZIUA EROILOR LA MADRID. — De ziua Înălțării Domnului, Liturghia a fost celebrată de Mons. Octavian **Bârlea** și Păr. Alexandru **Mircea.** La sfârșitul Liturghiei s'a săvârșit un parastas pentru cei căzuți pentru Patrie.

COR.

RĂMÂNEREA ÎN ORTODOXIE

Papei, adecă fără nici un compromis și amestec cu învățătura comunistă.

Analizând cele câteva condiții expuse mai sus pentru a rămâne în Ortodoxie, și altele multe asemănătoare cu acestea, s'ar putea cred, spune fără exagerare că orice creștin, umblat sau neumblat pe drumul Damascului, ar trebui să fie ori ar putea fi, după împrejurări, un bun creștin ortodox, până și Sfântul Părinte Papa dela Roma. De ce, dară, atâta îngrijorare?

Problema esențială pentru a rămâne în credință și ortodoxie este însă altundeva. Ziarul francez L'homme nouveau din 10 Mai a. c. publică scrisoarea unor refugiați ruși de neîndoielnică credință pravoslavnică, care cereau să coopereze într'o Asociație mariană catolică (L'armée bleue), fundată de catolici pentru a grăbi, prin rugăciunea și jertfa lor de fiecare zi, convertirea popoarelor Rusiei. Cererea lor a fost acceptată. Ne-am putea însă întreba îndată: s'au vândut acești Ruși, ori nu și-au dat seama de pasul făcut? Cum puteau ei avea aceeași concepție despre convertire pe care o are „prozelitismul catolic", fără a se rupe din credința lor „strămoșească"? Se pare însă că înțelesul adevăratei convertiri religioase e mult mai profund decât acela pe care-l cunosc improvizații exegeți confesionali ai vremii noastre. Catolicii francezi și pribegii ortodocși ruși au înțeles că dincolo de diferențele culturale și „strămoșești", dincolo de preferința cuvintelor latine sau slave, dincolo de organizația bisericească actuală, îi unește tezaurul sfânt al aceleeași credințe creștine, pe care-l au încă neatins și în comun. Convertirea, pentru unii și pentru alții, însemna, mai întâi, reîntoarecerea la credința în Sfânta și nedespărțita Treime, în întruparea și răscumpărarea Domnului Hristos, în mijlocirea Preasfintei Fecioare de Dumnezeu Născătoare Maria, în puterea dătătoare de viață a celor Șapte Taine. Convertirea pentru ei avea deci un singur înțeles fundamental: încreștinare. Asupra acestui adevăr ar trebui să insiste astăzi catolicii și ortodocșii de bună credință.

Căci în el stă tot secretul pentru a rămâne în Ortodoxie sau în Catolicie.

FLAVIU POPAN

PUBLICAȚII :

CURIERUL CREȘTIN, Buletinul Bisericii Române Unite din Buenos Aires. An. III, Ianuarie-Martie 1953. În acest număr, Mons. **Aloisie L. Tăutu** semnează un foarte interesant articol **Adevăruri maltratate** (Pe marginea Catehismului d-lui D .C. Amzăr). Pe lângă aceasta mai semnează: Gheorghe **Rusu,** T. **Murășanu,** Titu **Mihailescu,** Juan **D. Dan,** George **Uscătescu,** Philippe **de Régis,** Leonardo **Castellani,** J. N. **Manzatti.** Domnul **Vintilă Horia** are două traduceri, din **José Maria Pemán** și Giovanni **Papini.**

Buletinul Asociației Românilor Liberi din America de Nord.

Anul I, No 1, Mai 1953. Adresa : **Miron Butariu,** 31, West 71-st Str. New York 19 (N. Y.) U.S.A.

FLAVIU POPAN, **Die Lage der katholischen Kirche in Rumänien,** in volumul **Kirche in Not,** herausgegeben von der Ostpriesterhilfe. **Königstein/Ts.** 1953. p. 92-100.

BULETINUL BIBLIOTECII ROMÂNE **din Freiburg i. Br. Studii** și **documente.** Anul I, Nr. 1, 1953. 236 p. (La multiplicator).

În Colecția „Carpați", editor **Traian Popescu,** a apărut: **A. D. Xenopol,** Isotria Românilor din Dacia Traiană, vol. I. Traducere din limba franceză de N. S. **Govora.** Madrid 1953. p. 284.

DESPRE TRECEREA LA CATOLICISM

întâi, ar lua imediat ființă un nou partid politic: partidul ortodox. Generali la. D. șefi fără partid, ori chiar vlădici certați cu ordinea canonică, s'ar pune pe brânci și ar învăța Crezul; apoi ar desfășura steagul luptei pentru salvarea Ortodoxiei. Și ar avea, sigur, succes. Toată trândăvia, în primejdie, s'ar ridica de pe patu-i, și-ar scrie pe spinare, cu litere de foc, „Ortodoxie" și ar strânge rândurile. Toată anarhia, care sapă temeliile vieții în Hristos a Românilor, ar ține sfat, ar purta în mâini ramul muceniciei pentru credință și ar ieși la luptă pentru „Ortodoxie". Toată căzăciia și turciia din sânge s'ar găti pentru hotărîtoarea bătălie: apărarea privilegiului de-a fi, totodată, ortodox și... turc. Pe lângă aceste cauze interne, gândiți-vă la amestecul din afară: frățuții protestanți — dușmani ai celor Șapte concilii ecumenice — ar pune mână grea de ajutor. Sfârșitul nu e prea greu de ghicit . . .

Al doilea motiv care mă făcea să mărturisesc interlocutorului meu albit de ani că eu nu sunt pentru „trecerea la catolicism" era încredințarea că pasul acesta nici nu e necesar. Noi Românii putem rămâne în catolicitate fără încercarea de a ne schimba firea noastră; ci doar relele năravuri.

Spre a rămâne în catolicitatea și în apostolicitatea Bisericii lui Hristos, ne trebue doar un efort: trebue s'o rupem cu prea iubita anarhie; să punem cruce dulcei trândăvii arhierești; să aruncăm dela noi, antícreștina, blagoslovită curvie.

Și să ne întoarcem, astfel, la calea luminată, cu ajutorul Mângâietorului, de acele „șapte sigilii ale duhului", adecă Șapte concilii ecumenice; la disciplina și la ordinea ierarhică recunoscută, clar, de ele.

Asta însă nu înseamnează „trecere la catolicism". Ci doar rămânere în Biserica lui Hristos, una, sfântă.

G. RACOVEANU

Pe ostrovul Solovețchi

În Noaptea de Ispas a exilului au dat nerozii busna în grădina sfintei Teologii și sobornăiesc aci . . . de ți-i mai mare mila.

Acuma . . . «prostia în duh» a creștinului pravoslavnic nu e lucru de rușine. Uneori e chiar semn al darului. La **Viețile Sfinților** stă scris despre catiheticească întâmplare:

Un arhiepiscop al Novgorodului și cei împreună cu sfinția-sa s'au fost rătăcit cu corabia în negura deasă a Mării Albe. Și fiind ei nevoiți a poposi în ostrov necunoscut, au aflat, în locul acela, doi bătrâni, trăind fără împiedecare cu bogăția și fiind proști foarte cu duhul. Dela ei a cunoscut arhiepiscopul că ostrovul se chiamă **Solovețchi** și că-i necercetat. Iară ispitind el pe bătrâni, deosebi, a înțeles că aceștia sunt creștini. Ci nu știau bătrânii decât numele lui Hristos, de care aflaseră, primind sfântul botez, dela un Avă pierit apoi în pustiia ghețurilor. Nici altă rugăciune nu știau, fără numai **„Doamne miluește"**. Și s'a mirat, cu întristare, arhiepiscopul de nedesăvârșirea acelor bătrâni, cugetând sfinția-sa la puținătatea învățăturii și la săraciia grea a rugăciunii lor. Drept-aceea, a purces, cu grăbire, să-i învețe **„Tatăl nostru"**.

Dară ivindu-se vreme cu bun prilej, a poruncit arhiepiscopul corăbierilor să plutească spre țară, lipsind astfel pe cei doi bătrâni și de alte rugăciuni mântuitoare. Deci plutind ei cu corabia cale de o zi, s'a părut cârmaciului că vede pe mare două năluciri. Iară mai pre urmă auzind și glasuri, a cunoscut el că sunt oameni în trup. Drept care a ținut în loc corabia. Și s'a arătat atunci arhiepiscopului și soților sfinției-sale minunată priveliște: **cei doi bătrâni grăbeau spre corabie, cu semne și strigare, călcând pe apa mării ca pe uscat vârtos . . .**

Și trăgându-i corăbierii sus, au mărturisit bătrânii, cu lacrămi, arhiepiscopului că . . . au uitat rugăciunea. Pentru care necaz, i-au cerut, cu tânguire, ca iarăși să-i învețe . . .

Iară arhiereul lui Hristos cunoscând desăvârșirea bătrânilor, le-a grăit, cu umilință, așa:

„Mergeți, fericiților bătrâni, la ostrovul vostru și vă rugați ca pân'acum, nimic alta trebuindu-vă, pentru mântuirea voastră!"

Dela catiheticeasca aceasta întâmplare luând pornire, zic eu, asemenea Tomei:

Până nu voiu vedea pe nerozii, care și-au băgat caii în holdele sfintei Teologii, călcând peste apele Atlanticului „ca pe uscat vârtos", nu mă voiu îndura a le spune, ca arhiepiscopul Novgorodului: mergeți, fericiților nerozi, la ostrovul vostru și sobornăiți, ca mai nainte, nimic alta trebuindu-vă . . .!

Ci-i voiu socoti numai după cum sunt la descoperire; adecă «puțini la învățătură și proști foarte cu duhul».

G. R.

*

ZECE MAI LA MÜNCHEN

Duminecă dimineața, în capela din München, S. Sa Părintele Vasile **Mărgineanu** a oficiat un Te Deum, în cadrul căruia s'a cântat „Pe-al nostru steag", „Trăiască Regele" și „Deșteaptă-te Române". La slujba religioasă au participat reprezentanți ai Germanilor din România și reprezentanți ai altor grupuri de refugiați.

*

Păstrând tradiția aniversării sărbatorilor naționale în refugiu, Asociația Românilor din Germania de Sud, a organizat o frumoasă comemorare a zilei de ZECE MAI.

În sala căminului studențesc **Newman**, la orele 17, în prezența unui foarte numeros public, d-l Dr. Constantin **Sassu**, președintele asociației, a salutat personalitățile care au cinstit, prin prezența lor, sărbătoarea românească.

Au fost de față: Oberregierungsrat **Nentwig**, reprezentand pe Secretarul de Stat al refugiaților, prof. Dr. Theodor **Oberländer**; prof. **Durkansky**, președintele Comitetului de Eliberare al Slovacilor; d-l **Liotic**, în fruntea unui numeros grup de Jugoslavi; d-l Dimitri **Waltscheff**, din partea refugiaților Bulgari; d-l **Suscheneck** și d-l maior **Rogalsky**, din partea refugiaților polonezi; d-nii **Moltschanow, Koslow** și **Uwarow**, în fruntea unui numeros grup de Cazaci; fostul ministru al Ungariei la Moscova, precum și reprezentantul Ucrainienilor; d-l profesor Hans **Dipplich**, din partea Institutului Sudest european din München; d-l Dr. Oskar **Schuster**, președintele Asociației Germanilor din Transilvania aflați în Bavaria; d-l **Armbrüster**, din partea asociației Germanilor din Bucovina; d-l **Hartl**, redactor-șef al ziarului Südost Echo; d-l **Serafimovici**, președintele asociației studențești „ARMINIA". Salută apoi colonia română în frunte cu S. Sa Părintele Vasile **Margineanu**; pe d-l Dr. von **Kulmer**, d-l prof. Dr. med. **Kotsowsky** și pe d-l **Turczynsky**, lector la Universitatea din München.

În cuvântarea festivă, d-l prof. Hans **Dipplich**, a vorbit în cuvinte mișcătoare despre poporul român și a subliniat importanța zilei de ZECE MAI, simbol al instaurării Monarhiei și Independenții statului român.

D-l Grigore **Manoilescu** a accentuat că 10 Mai, mâine, în țara eliberată, nu va mai fi ziua parăzilor și a uniformelor strălucitoare, ci va fi sărbătoarea refacerii Neamului, pe drumul ridicării lui spre creație.

Partea artistică a programului a fost reprezentată de către d-l Dr. Anton **Eisenmann**, la vioară, și d-l **Schilmbach** la pian, executând arii românești; de către d-na Moldovanu, care, acompaniată la pian de d-na Marcela **Mall-Manu**, a cântat trei cântece populare românești având un succes frumos. În încheere, d-na von Kulmer-**Mandicevschi**, dela Opera de Stat din München, a executat la pian, cu o rară măiestrie, **Doina Oltului** și **Ciocârlia**, fiind răsplătită cu aplauze prelungite.

A urmat o seară cu dans într'o caldă atmosferă românească.

„EU SUNT ABSOLUT ÎNCREDINȚAT — ȘI CRED CĂ ASUPRA ACESTUI LUCRU SOVIETELE SUNT LĂMURITE — CĂ DACĂ ASTĂZI STATELE UNITE AR FI SILITE LA O MOBILIZARE TOTALĂ, ELE AR PUTEA ÎNTÂMPINA ȘI FACE CU SUCCES FAȚĂ ORICĂREI AMENINȚĂRI ARMATE. NU SUNT MAI PUȚIN ÎNCREDINȚAT CĂ TREBUE SĂ RECUNOAȘTEM ȘI SĂ ÎNTÂMPINĂM ÎNTREAGA ÎNTINDERE ȘI FELUL PRIMEJDIEI CE NE STĂ, NEMIJLOCIT, ÎN FAȚĂ. CĂCI FELUL PRIMEJDIEI IMPUNE FELUL APĂRĂRII LA CARE RECURGEM".
(DIN CUVÂNTAREA PREȘEDINTELUI **DWIGHT D. EISENHOWER** CĂTRE POPORUL AMERICAN, ȚINUTĂ LA RADIO ÎN ZIUA DE 20 MAI 1953).

INFORMATIUNI

În ultimul moment primim trista veste că în ziua de 16 Mai a încetat din viață la New York GENERALUL ADJ. NICOLAE RĂDESCU.

Distinsul compozitor și savantul muzicolog român Domnul Const. BRĂILOIU a fost decorat cu „Legiunea de Onoare" în gradul de ofițer, pentru merite științifice în domeniul folclorului muzical.

În cadrul unei serate literare și muzicale compozitorul Nello MANZATTI a fost sărbătorit de un numeros grup de prieteni, cu prilejul împlinirii a 25 ani de activitate muzicală.

Guvernul Statelor Unite a cerut „imediata rechemare" a primului secretar al Legației R. P. R. în Washington — pe nume Zambetti. Zambetti a încercat să constrângă la acțiune de spionaj pe un cetățean american de origine română.

Conducerea revistei **„Brücke zum Westen"** a organizat, în aceeași zi o serbare la cinematograful **Stachus-Film-Palast**. După cuvântul de salut al Domnului **Herwart Scheiner**, redactorul revistei, s'a citi Mesagiul Președintelui Statelor Unite **Dwight D. Eisenhower**, adresat Românilor. A urmat apoi conferința Domnului Dr. Dr. Franz **Thierfelder**, conducătorul Institutului German pentru legăturile culturale cu străinătatea. Programul artistic a fost compus din **două filme culturale românești** și din mai multe cântece (Concursul Doamnelor Hero **Herwart**, I. **Ziersch** și al D-lui Dr. Vasile **Stănculescu**). Au asistat pe lângă un numeros și select public român și german, cei doi președinți de grupări din Germania: Domnul Gen. **Ion Gheorghe** (Liga Românilor Liberi din Germania) și Domnul Dr. **Constantin Sassu** (Asociația Românilor din Germania de Sud).

De reținut **faptul** că la festivitățile celor două grupări nu s'a manifestat în niciun fel pentru Regele Mihai.

Ziua de Zece Mai a fost sărbătorită la Roma cu o Liturghie solemnă la Biserica Română. Au slujit preoții Gh. **Cosma, M. Clinici** și Em. **Sotomayor.** Răspunsurile au fost date de un cor pe trei voci, sub conducerea Monseniorului A. **Tăutu.** După amiază a avut loc în salonul dela **Pax Romana** serbarea organizată de Comitetul Român de Asistență. Domnul Profesor **Emil Panaitescu** a vorbit despre **„Credința în România"**, sintetizând istoria poporului român. Programul artistic a fost executat de Doamnele **Bellet-Papanti, Z. Escobar,** Dra **Declesi** și de domnii **Ferroni** și Ing. **Giotta.**

La Trieste, ziua de Zece Mai a fost sărbătorită într'un cadru de mare solemnitate. Părintele Dr. Carol **Capros** a pregătit pentru întâia împărtășanie 16 copii români (9 băeți și 7 fete). Monseniorul **Hamet,** directorul organizației **National Catholic Welfare Conference,** le-a oferit apoi o masă comună.

După amiază, copiii școlii române din Trieste au executat un frumos scenariu alcătuit de Dl. înălțător I. **Dinu.** În scene mișcătoare au fost evocate cele mai de seamă evenimente din vieața poporului român.

C.

La Detroit (USA), Zece Mai a fost sărbătorit cu deosebit fast la parohia Sf. Maria. Părintele **Iuliu Aron,** parohul bisericii, a slujit un paraclis în catedrala orașului, iar un profesor dela Universitatea catolică din Detroit a vorbit despre starea actuală din România. Într'o vitrină din centrul orașului a fost expusă harta României și fotografiile episcopilor întremnițați, înconjurate de lanțuri. Alături a fost expusă o cutie cu pământ adus din România de Domnița **Ileana.** Pe cutie era scris: **„singurul pământ românesc liber".**

*

Ca și în anii trecuți, Fundația Regală Universitară **„Carol I"** din Paris a organizat, cu ocazia zilei de 10 Mai, o frumoasă serată artistică pentru comemorarea Independenței și instaurării Regatului.

Sala de concerte „Iena" din Paris s'a dovedit a fi neîncăpătoare pentru publicul românesc și francez care a ținut să participe.

Serbarea a început la orele 21,15 prin cuvântarea d-lui prof. **Petre SERGESCU,** directorul Fundației, care a amintit însemnătatea acestei zile.

Corala română din Paris, dirijată de d-l Dumitru **SPRÂNCEANĂ** a executat Imnul regal român, „La Marseillaise" și 5 cîntece populare românești, care au fost viu aplaudate și bisate.

D-rele Ortansa **Cisek** și Xenia **Eminovici** au declamat poezii, în limba franceză și română.

În partea doua a programului, d. Al. **Antoniu** a vorbit în numele tineretului român. Apoi d. C. **GHINESCU** a interpretat cu remarcabil talent poezia **„Ast'noapte Iisus".**

Cel mai mare succes al acestei manifestări artistice l-a obținut cunoscutul tenor, d. Tomel **SPĂTARU,** dela Scala din Milano, care a cules aplauze înaufletite, după fiecare cântec popular românesc sau fragment de operă, pe care le-a executat cu adevărată măestrie!

Deasemenea, D-na Pia **BOILĂ,** dela Opera Regală din București, a dovedit noui progrese în interpretarea cântecelor popularea românești și franceze.

D. Philippe **LAMACQUE,** la violon și D-nele Béatrice **BERG** și Denise **ROGUET,** la pian, au executat mai multe bucăți muzicale românești.

Serbarea a luat sfârșit la orele 23, prin executarea Marșului regal de G. **Muzicescu,** de către corala română din Paris.

G.

*

În ziua de 24 Aprilie a.c. a avut loc la Sorbonna sărbătorirea organizată de **Fundația Universitară Carol I,** pentru a prezenta Profesorului **Mario Roques,** ilustrul savant filoromân, volumul: **„Pour un cinquantenaire scrientifique: Mario Roques et les études roumaines".** Cerimonia a fost prezidată de domnul **M. Edmond Farral,** membru al Institutului și administrator la Collège de France. Cu această ocazie s'au pronunțat calde cuvântări la adresa sărbătoritului, a Franței și a României. Au vorbit domnii: Edmond **Farral,** Pierre **Chantraine,** Director de studii și secretar al școlii practice de înalte studii, Petre **Sergescu,** Președintele Institutului Universitar Român, Felix **Lecoy,** Profesor la Collège de France, Sever **Pop,** Profesor-Oaspe la Universitatea catolică din Louvain.

Tuturora le-a răspuns Mario Roques, arătând, între altele, **importanța pe care o are cunoașterea limbii române pentru formația științifică a specialiștilor în filologia romanică.** Volumul a fost publicat de Fundația Universitară Regală Carol I, cu îngrijirea Domnului Profesor Sever Pop.

În ziua de 26 Apriilie a avut loc la sediul Misiunii Catolice Române din Paris întrunirea Comunității Catolicilor Români. Cu această ocazie, domnul Prof. Sever **Pop** a ținut o foarte gustată conferință cu titlul: **„Străinătate",** vorbind despre sentimentul străinătății în poesia porană română. Monseniorul Octavian **Bârlea** a vorbit despre **Catacombele romane** (cu proecții).

*

Comunitatea Românilor Ortodocși din Montreal, va sărbători cu **MARE FAST DUMINECĂ 21 IUNIE 1953, ANIVERSAREA DE 35 DE ANI A BISERICII „BUNA VESTIRE".**

La acest popas duhovnicesc, se vor ridica Milostivului Dumnezeu rugăciuni de slavă și mulțumire pentru Sfânta Sa Biserică, care 35 de ani a luminat și încălzit inimile Românilor ortodocși din Montreal și împrejurimi.

Pentru această **MARE SĂRBĂTOARE CREȘTINEASCĂ ȘI ROMÂNEASCĂ** este aranjat un frumos program:

SÂMBATĂ 20 IUNIE la orele 7.30 seara se va oficia în sobor de preoți Vecernie și Priveghere,

DUMINECĂ 21 IUNIE la orele 9 dimineața un sobor de preoți va oficia slujba Utreniei, iar la orele 10 diminieața, **SF. LITURGHIE SOLEMNĂ** după care Pr. Dr. **Petre Popescu** va rosti o predică ocazională.

La orele 12,30, se va face **POMENIRE** pentru sufletele membrilor decedați ai Bisericii.

La orele 12,45, se va oficia TE DEUM, la care vor lua parte cu lumini aprinse, noii ctitori ai Bisericii.

După serviciile religioase va fi la Casa Română din 3486 Iberville st. **BANCHETUL FESTIV,** la care vor participa Înalți oaspeți din Montreal și alte părți.

La orele 4.30, se va executa un Program Artistic cu Dansuri Naționale, Coruri din Folklorul Românesc și alte puncte de atracție, după care va urma **DANS.**

Cei prezenții vor avea frumoasa ocazie să deapene din firul atât de scump al amintirilor din vremea întemeierii și desvoltarii acestor sfinte așezăminte pe aceste plaiuri binecuvântate de Dumnezeu și să întărească legăturile de gândire și simțire creștinească și românească.

P.

*

EVANGHELIA ȘI POLITICA

Sfântul Părinte Pius XII a primit în audiență, în ziua de Rusalii, pe laureații Acțiunii Catolice din Roma. Din cuvântarea pe care le-a ținut-o cităm:

„Trebue recunoscută misiunea Evangheliei de a fermenta integral cugetarea omenească, iar dacă unii sunt încă nedeciși în fața necesității unei transformări radicale în sens creștin, voi trebue să le amintiți că activitatea teoretică și publică în toate ramurile sale, și deci însăși activitatea artistică, trebue să aibă o inspirație creștină și nu poate fi substrasă influenței de gândire și de har al lui Hristos.

. . . Voi știți că s'a făcut mult pentru a deschide drumul ordinei și dreptății sociale, atât prin legislație cât și prin măsurile luate de autoritățile publice și de interprinderile private. Dar rămâne încă nu puțin de făcut. Ne gândim la câmpul vast al igienei sociale: sunt încă din păcate oameni fără frică lui Dumnezeu, care nu-junc și fac scrupul de a profita de conturi particlulare, cum ar fi de pildă lipsa de lucru, pentru a reduce salariul la un minim de nesuportat. Creștinii nu numai că n'au motiv de a ascunde asemenea cazuri, contrare legilor umane și divine, dar sunt ținuți să le îndrepte. Voi, conducătorii, primarul, medicul etc. sunteți primii care aveți cunoștință de asemenea cazuri. De ce nu v'ați uni atunci într'o acțiune comună și deci cu atât mai puternică, pentru a impune respectul dreptății și demnității umane?

Năravuri foarte anatolicești

Republicând (după „Vers") un articol al d-lui **D. C. Amzar** întru . . . apărarea „credinței strămoșești", foaia epsicopească **„Solia"** din Cleveland anunța, totodată, următoarele:

„Rândurile de mai jos, scrise de distinsul nostru colaborator, Profesorul D. C. Amzar, din Germania, ne-au fost trimise mai demult. Le publicăm acum, **începând cu această o serie de articole tratând problema prozelitismului catolic printre refugiații români"** (Solia, din 18 Ian. 1953).

Articolele anunțate au și început să apară. Până acum s'au publicat șapte. Toate șapte poartă suprascrierea: **„Pentru apărarea credinței strămoșești".** Articolele: I, II, III, V, VI și VII sunt semnate **„Cornel Pop".** Articolul IV din serie a fost văduvit de românească semnătură. „Cornel" a fost tras afară de subt articol. Faptul părându-mi-se curioznic, am citit articolul dela început până la sfârșit. El conține un furios atac la adresa unui **biet** preot unit „care își **stoarce bietul** său creer ca să **stoarcă** otravă pentru a insinua că scriitorul român ortodox Lucian Blaga . . . ."

Bietul preot unit . . . care-și stoarce bietul său creer spre a stoarce etc. etc. (îi zice, mai departe, și „năbădăiosul popă") cată a fi Părintele Dr. **Alexandru Mircea,** care într'un articol publicat în ÎNDREPTAR, subt titlul «**Lucian Blaga gânditor ortodox?**», maltrata, cu talent și cu limpezime, afirmația făcută de dl **D. C. Amzar** (în foaia „Patria") că Lucian Blaga e mare gânditor creștin-ortodox . . .

Acuma: de ce a fost scos bietul „Cornel Pop" de subt articolul IV din seria „Pentru apărarea credinței strămoșești" (ca să fie iarăși așezat frumos, subt articolele V, VI și VII)?

Credem că a făcut-o pentru următorul cuvânt: s'a temut ca nu cumva cel ocărît în felul arătat, să se formalizeze și . . . luându-l „pe sforul apei" și ștergând farba numelui creștinesc să nu iese la iveală, de subt ea, ceva foarte anatolicesc!

De când lumea și pământul, struțul s'a pretins a fi tare inteligent!

SCRIS-CITITUL

Doru Cordun afirmă în foaia „America" (America de Nord), că spre deosebire de generația exilului românesc dela 1848, generația exilului de acum este în marea ei majoritate o **generație de scriitori** și - prinurmare - de intelectuali.

Părerea aceasta n'o împărtășește Profesorul **D. Găzdaru,** care scrie, în „Cuget Românesc" (America de Sud), că atâția . . . scriitori tineri **„mâzgălesc astăzi pereții exilului cu un jargon pretențios și agramat".**

Nu știu dacă afirmația lui Doru Cordun este o ironie la adresa profesiei de acum a foștilor studenți, a chelnerilor, a cantorilor bisericești, a logofeților boerești și a agenților de poliție de altădată. Poate că - poet fiind - s'a lăsat o clipă dus . . . „auf Flügeln des Gesanges" și a văzut, într'adevăr, lucrurile trandafiriu.

Evident că, într'un sens mai general, el are dreptate. Dacă cel ce latră se chiamă **lătrător;** cel ce flueră, **fluerător;** cel ce toarnă, **turnător;** cel ce taie, **tăietor,** și cel ce scrie se chiamă că e, chipurile, scriitor. În sensul acesta cel ce scrie cu creta pe subt poduri (pentru „cetitori") e tot „scriitor". Dar numai în sensul acesta.

Necazul pe care-l denunță Profesorul Găzdaru se datorește, credem, unei false aplicări de metodă în câmpul activității literare: metoda **scris-cititului.** Oamenii așa au învățat (la școala pe care au frecventat-o) că întâi **scrii,** apoi **citești.** Vina nu e a lor. Așa stă scris în programă: **scris-cititul!**

PATRIOTISMUL RUSESC ÎN STATELE SATELITE

La Varșovia s'au ținut, în cursul lunii Mai, campionatele europene de box amator, la care au participat și țările din Europa Liberă: Germania, Anglia, Italia. La categoria semi-mijlocie, în finală, s'au întâlnit: **polonezul** Chychla și **rusul** Cerbakov. Rusul a fost bătut de polonez (care luase în anul trecut și la Helsinki medalia de aur). Juriul (internațional) l-a declarat pe Chychla campion amator al Europei la categoria semi-mijlocie.

La două zile după sfârșitul campionatelor comisia internațională de box primește însă din partea asociației de box poloneze un protest împotriva deciziei în întâlnirea Chychla-Cerbakov. Și anume se cere, „în interesul sportului internațional", ca decizia să fie **rectificată** în sensul de a fi recunoscut Cerbakov învingător, fiindcă ea, asociația poloneză, așa a văzut . . .

Ziarele nu ne spun dacă bietul Chychla însuși n'a fost **convins** să declare, în scris, că el crede că Cerbakov, cetățean al URSS-ului i-a fost de departe superior.

G. R.

*

Joi, 14 Mai 1953, S. Sa Părintele Vasile **Mărgineanu** a oficiat, în capela din München, un **Te Deum** de Ziua Eroilor, pomenind pe toți care au căzut răpuși de glonț, de foame sau în chisoare, în războiu cât și în timpurile de apocalips prin care trec cei de-acasă, — cerând binecuvântarea Tatălui pentru liberarea poporului român și a României împilate.

A luat parte colonia română din München.

ÎNDREPTAR apare odată pe lună. Redacția și Administrația: Dr. Flaviu Popan, München 5, Kapuzinerstraße 38, DEUTSCHLAND

Druck: Verlagsdruckerei Freisinger Tagblatt, Freising.